

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 7 maj 2010

Mål nr

Ö 1941-08

KLAGANDE

Transtrands jordägande socknemän för besparingsskog, 884400-3817

Östvalla 11

780 68 Transtrand

Ombud: Advokat LV

MOTPARTER

1. Kammarkollegiet

Box 2218

103 15 Stockholm

2. Länsstyrelsen i Dalarnas län

791 84 Falun

3. Naturvårdsverket

106 48 Stockholm

4. Svenska Naturskyddsföreningen
Box 4625
116 91 Stockholm

Ombud: Jur.kand. OA

SAKEN

Tillstånd för ombyggnad och drift av kraftstation, m.m.

ÖVERKLAGADE AVGÖRANDET

Svea hovrätt, Miljööverdomstolens beslut 2008-04-08 i mål M 1548-07

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen undanröjer Miljööverdomstolens beslut till den del det avser ansökan om lagligförklaring och visar målet i motsvarande del åter till Miljööverdomstolen för fortsatt handläggning.

Högsta domstolen meddelar inte prövningstillstånd i den del frågan därom har förklarats vilande. Miljööverdomstolens beslut i den delen står därmed fast.

Frågan om ersättning för rättegångskostnader i Högsta domstolen ska prövas i samband med målet efter dess återupptagande.

YRKANDEN M.M. I HÖGSTA DOMSTOLEN

Transtrands jordägande socknemän för besparingsskog har yrkat att Högsta domstolen ska undanröja Miljööverdomstolens beslut.

Naturvårdsverket, Kammarkollegiet, Länsstyrelsen i Dalarnas län samt Svenska Naturskyddsföreningen har bestritt ändring.

Kammarkollegiet har yrkat ersättning för rättegångskostnader i Högsta domstolen.

Högsta domstolen har meddelat prövningstillstånd såvitt avser ansökan om lagligförklaring. Frågan om prövningstillstånd rörande målet i övrigt har förklarats vilande.

SKÄL

1. Före miljöbalkens ikraftträdande gällde att om ett vattenföretag hade utförts utan tillstånd enligt vattenlagen (1983:291) eller äldre lag så fick företagaren begära prövning av företagets laglighet (lagligförklaring).
2. Motsvarande regler fördes inte över till miljöbalken. Eftersom det dock alltjämt ansågs finnas ett sådant behov beträffande vattenanläggningar som tillkommit i förfluten tid togs regler om lagligförklaring, efter inrådan av Lagrådet, in bland övergångsbestämmelserna till miljöbalken. Den grundläggande regeln återfinns i 17 § lagen (1998:811) om införande av miljöbalken, MP. Lagligförklaring avsågs således kunna komma ifråga enbart

beträffande äldre anläggningar, exempelvis diken, dammar och andra kraftverksanläggningar, bryggor etc., för vilka det inte hade meddelats något tillstånd eller tillståndsfrågan var oklar. Prövningen av lagligheten ska ske med utgångspunkt i de bestämmelser som gällde vid anläggningens tillkomst, d.v.s. 1983 års vattenlag, 1918 års vattenlag eller motsvarande äldre bestämmelser (18 § MP). Någon tillståndsprövning av en vattenanläggning som är att anse som laglig enligt äldre bestämmelser behöver alltså inte ske enligt miljöbalken. Utnyttjas anläggningen för vattenverksamhet, såsom denna definieras i miljöbalken, ska tillstånd för själva verksamheten däremot prövas enligt miljöbalken. (Se prop. 1997/98:45, del 2 s. 390 f.).

3. För att få bedriva vattenverksamhet ska verksamhetsutövaren ha rådighet över vattnet inom det område där verksamheten ska bedrivas. Detta framgår av 2 kap. 1 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet, LVV. Några motsvarande krav på rådighet över vatten ställs inte på den som ansöker om lagligförklaring. I dessa fall är det tillräckligt att sökanden äger den aktuella vattenanläggningen eller avser att utnyttja den (17 § MP).

4. Miljööverdomstolen har således inte, såsom nu skett, kunnat avvisa ansökan om lagligförklaring med hänvisning till att sökanden inte haft erforderlig rådighet enligt reglerna i LVV.

5. Vid denna bedömning bör Miljööverdomstolens beslut undanröjas till den del det avser sökandens begäran om lagligförklaring och målet i motsvarande del visas åter till Miljööverdomstolen för fortsatt handläggning.

6. Det finns inte skäl att meddela prövningstillstånd i den del frågan därom har förklarats vilande.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Marianne Lundius, Leif Thorsson (referent), Severin Blomstrand, Torgny Håstad och Per Virdesten
Föredragande revisionssekreterare: Lars Olsson